

GRŠČINA

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo ◀

Predmetni izpitni katalog se uporablja od spomladanskega izpitnega roka **2024**, dokler ni določen novi. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljal maturo, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno maturo za tisto leto.

PREDMETNI IZPITNI KATALOG ZA SPLOŠNO MATURO – GRŠČINA
Državna predmetna komisija za grščino za splošno maturo

Katalog so pripravili:

dr. Matjaž Babič
Maja Gril Juvan
dr. Jerneja Kavčič
Tomaž Kremžar
dr. Branko Senegačnik

Recenzentki:

dr. Andreja Inkret
dr. Dragica Fabjan Andritsakos

Jezikovni pregled slovenskega besedila:

Helena Škrlep

Katalog je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 221. seji 16. junija 2022 in se uporablja od spomladanskega izpitnega roka 2024, dokler ni določen novi katalog. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljal maturo, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno maturo za tisto leto.

© Državni izpitni center, 2022
Vse pravice pridržane.

Izdal in založil:

Državni izpitni center

Predstavnik:

dr. Darko Zupanc

Uredile:

Nataša Hafner
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov

Oblikovanje in prelom:

Nina Matijaš Česen

Ljubljana 2022

ISSN 2335-4372

KAZALO

1	UVOD.....	5
2	IZPITNI CILJI	6
3	ZGRADBA IN OCENJEVANJE IZPITA	7
3.1	Shema izpita.....	7
3.2	Tipi nalog in ocenjevanje.....	8
3.3	Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov.....	9
4	IZPITNI CILJI IN VSEBINE	12
4.1	Izpitni cilji.....	12
4.2	Izpitne vsebine	12
5	PRIMERI NALOG ZA PISNI IZPIT	20
5.1	Slovnica, kultura, civilizacija in književnost.....	20
5.2	Prevod	24
6	USTNI IZPIT	26
6.1	Primeri vprašanj	26
7	KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI	27
8	LITERATURA.....	28

1 UVOD

Predmetni izpitni katalog za splošno matura Grščina (v nadaljnjem besedilu katalog) vključuje podatke o ciljih, vsebinah, poteku izpita in načinu ocenjevanja. Njegov namen je usmerjanje kandidatov¹ pri pripravi na splošno matura.

Katalog je sestavljen na podlagi učnega načrta za pouk tega predmeta v klasični gimnaziji² ter sklepov Državne komisije za splošno matura o strukturi izpitov in predmetnih izpitnih katalogov, opredeljenih v veljavnem *Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno matura*. Katalog opredeljuje cilje, vsebino, obseg, načine in merila za preverjanje in ocenjevanje znanja klasičnega grškega jezika.

Splošno matura iz grščine lahko kandidat opravlja na osnovni (OR) in višji ravni (VR). Naloge za pisni izpit, ki so objavljene v tem katalogu, so samo za zgled, kako so zgrajene. Enako velja za naloge za ustni izpit splošne mature.

---

¹ V predmetnem izpitnem katalogu uporabljeni samostalniki moškega spola, ki se pomensko in smiselno vežejo na splošna, skupna poimenovanja (npr. kandidat, ocenjevalec), veljajo tako za osebe ženskega kot moškega spola.

² Grščina. Predmetni katalog – učni načrt. Klasična gimnazija. Sprejeto na 14. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 26. 3. 1998.
http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/gimnazija/ucni_nacrti.htm

2 IZPITNI CILJI

► Osnovna raven

Kandidat naj bi pri splošni maturi na osnovni ravni dokazal, da obvlada jezikovne zakonitosti grškega jezika na glasoslovni, oblikoslovni, skladenjski in besedni ravni, tako da je sposoben brati grška besedila po pravilih klasične izgovarjave, razumeti krajše izvorno pisno besedilo z uporabo opomb in slovarja, ga razčleniti in posloveniti. Izkazati mora tudi poznavanje civilizacijskih značilnosti grške antike, političnih in kulturnih, še zlasti pa tistih, ki so jih od Grkov neposredno sprejeli Rimljani in ki jih je kot dediščino preteklosti sprejela Evropa in od nje ves sodobni svet.

► Višja raven

Na višji ravni naj bi kandidat poleg tistega, kar se izkazuje na osnovni ravni, dokazal:

- da je sposoben pravilno razumeti izvorno pisno besedilo, ga razčleniti in uporabiti vsebinske sestavine prevedenega besedila ter poiskati izvirne rešitve in povezave;
- poglobljeno znanje o zgodovini književnosti in podrobnejše poznavanje civilizacijskih značilnosti grške antike. Dokazal naj bi tudi, da je na naloge, zastavljene s tega področja, zmožen odgovarjati ustvarjalno in izvorno.

3 ZGRADBA IN OCENJEVANJE IZPITA

Splošna matura iz grščine bo potekala v skladu z določili kataloga ter Zakona o maturi in podzakonskih predpisov. Znanje kandidatov bo preverjeno pisno in ustno, ocenjeno pa zunanje in notranje. Pisni izpit, katerega vrednost je 80 % končne ocene, bo ocenjen zunanje, ustni izpit, katerega vrednost je 20 % končne ocene, pa notranje.

3.1 Shema izpita

Izpit se bo izvajal na osnovni in višji ravni v pisni in ustni obliki. Na obeh ravneh bodo naloge razporejene v dve izpitni poli. Prva bo vsebovala jezikovne naloge in bo enaka za obe ravni; poleg tega bo vključevala naloge iz kulture in književnosti. Druga izpitna pola bo za osnovno in višjo raven različna: izpitna pola za osnovno raven bo vsebovala besedilo za prevod iz grščine v slovenščino, ki je ustrezno poenostavljeno, prilagojeno tej ravni in komentirano, v izpitni poli za višjo raven pa se bo zahteval prevod izvirnega besedila s samo najnужnejšimi opombami.

OSNOVNA RAVEN

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Naslov	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki
1 A	Jezik	50 minut	20 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, grško-slovenski slovar
1 B	Kultura in književnost	40 minut	20 %		
2	Prevod	90 minut	40 %		
Skupaj		180 minut	80 %		

Po zaključku pisanja Izpitne pole 1, tj. pred začetkom pisanja Izpitne pole 2, je 30-minutni odmor.

► Ustni izpit – notranji del izpita

Naslov – ustno sporočanje	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki
1. branje, prevod in analiza besedila	do 5 minut	5 %	notranje	nalivno pero ali kemični svinčnik, grško-slovenski slovar
2. teoretično-slovnicična naloga	do 5 minut	5 %		
3. interpretacija besedila	do 10 minut	10 %		
Skupaj	do 20 minut	20 %		

VIŠJA RAVEN

► Pisni izpit – zunanji del izpita

Izpitna pola	Naslov	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki
1 A	Jezik	50 minut	20 %	zunanje	nalivno pero ali kemični svinčnik, grško-slovenski slovar
1 B	Kultura in književnost	40 minut	20 %		
2	Prevod	90 minut	40 %		
Skupaj		180 minut	80 %		

Po zaključku pisanja Izpitne pole 1, tj. pred začetkom pisanja Izpitne pole 2, je 30-minutni odmor.

► Ustni izpit – notranji del izpita

Naslov – ustno sporočanje	Trajanje	Delež pri oceni	Ocenjevanje	Pripomočki
1. branje, prevod in analiza besedila	do 5 minut	5 %	notranje	nalivno pero ali kemični svinčnik, grško-slovenski slovar
2. teoretično-slovnicična naloga	do 5 minut	5 %		
3. interpretacija besedila	do 10 minut	10 %		
Skupaj	do 20 minut	20 %		

3.2 Tipi nalog in ocenjevanje

OSNOVNA RAVEN

► Pisni izpit

Izpitna pola (IP)	Tip naloge	Število nalog	Ocenjevanje
1 A	Naloge zaprtega tipa	do 4	vsaka naloga od 4 do 12 točk
	Naloge polodprtega tipa	do 2	vsaka naloga od 6 do 14 točk
Skupaj IP 1 A		do 6	50 točk
1 B	Naloge zaprtega tipa	1	do 7 točk
	Naloge polodprtega tipa	1	do 6 točk
	Naloge odprtega tipa	2	vsaka naloga od 5 to 15 točk
Skupaj IP 1 B		4	30 točk
Skupaj IP 1		do 10	80 točk
2	Naloge polodprtega tipa	1	60 točk
Skupaj IP 2		1	60 točk

► Ustni izpit

Tip naloge: ustno sporočanje	Ocenjevanje
1. branje, prevod in analiza besedila	5 točk
2. teoretično-slovnicična naloga	5 točk
3. interpretacija besedila	10 točk
Skupaj	20 točk

VIŠJA RAVEN

► Pisni izpit

Izpitna pola (IP)	Tip naloge	Število nalog	Ocenjevanje
1 A	Naloge zaprtega tipa	do 4	vsaka naloga od 4 do 12 točk
	Naloge polodprtega tipa	do 2	vsaka naloga od 6 do 14 točk
Skupaj IP 1 A		do 6	50 točk
1 B	Naloge zaprtega tipa	1	do 7 točk
	Naloge polodprtega tipa	1	do 6 točk
	Naloge odprtega tipa	2	vsaka naloga od 5 to 15 točk
Skupaj IP 1 B		4	30 točk
Skupaj IP 1		do 10	80 točk
2	Naloge polodprtega tipa	1	60 točk
Skupaj IP 2		1	60 točk

► Ustni izpit

Tip naloge: ustno sporočanje	Ocenjevanje
1. branje, prevod in analiza besedila	5 točk
2. teoretično-slovnična naloga	5 točk
3. interpretacija besedila	10 točk
Skupaj	20 točk

3.3 Merila ocenjevanja izpita in posameznih delov

3.3.1 Deleži taksonomskih stopenj

Taksonomske stopnje	Izpitna pola 1 OR in VR	Izpitna pola 2 OR in VR	Ustni izpit OR in VR
I. poznavanje dejstev, podatkov, pojmov, metod in tehnik, zakonitosti	45 %	–	40 %
II. razumevanje dogodkov, pojavov, zvez, načel, zakonitosti, teorij	55 %	–	40 %
III. uporaba (pridobljenega znanja v novih položajih): analiza (dane celote na sestavine in ugotavljanje odnosov med njimi), sinteza (ustvarjanje nove celote iz prej spoznanih elementov), vrednotenje (izražanje sodbe na podlagi lastnih spoznanj in izdelanih meril)	–	100 %	20 %

3.3.2 Merila ocenjevanja posameznih delov izpita

PISNI IZPIT

Pisni izpit iz grškega jezika obsega dve izpitni poli: prvo, s katero se preverja znanje slovnice, kulture, civilizacije in književnosti, ter drugo, ki vsebuje prevod iz grščine v slovenščino.

► Izpitna pola 1

Kandidat mora v Izpitni poli 1 pokazati, da praktično obvlada osnovne slovnične zakonitosti grškega jezika: da pozna sistem in njegovo delovanje na vseh jezikovnih ravneh (glasoslovni, oblikoslovni, skladijski in besedni). Prav tako mora pokazati, da je sposoben razumevati pravilna in smiselna sporočila (v obliki stavkov) glede na jezikovna pravila grškega jezika in običajno pomensko rabo v klasični grščini. Posebne naloge so namenjene preverjanju znanja iz književnih in kulturno-civilizacijskih vsebin, s katerimi se je kandidat seznanil pri pouku in domačem branju.

► Izpitna pola 2

Merila ocenjevanja

Prevod iz grščine v slovenščino točujemo po teh merilih:

- a) obvladovanje oblikoslovja, skladnje in besedišča grškega jezika: do 50 točk;
- b) obvladovanje slovenskega jezika (pravopis, oblikoslovje in skladnja): do 5 točk;
- c) slog: do 5 točk.

Pri merilih a in b se napake odštevajo od največjega možnega števila točk (negativna metoda):

- pri merilu a odbijemo 1 točko za vsako oblikoslovno napako, skladijske napake pa ocenimo kot skup oblikoslovnih napak. Število napak je torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Z odbitkom 1 točke ocenimo uporabo neustrezne besede oziroma neprevedene besede;
- pri merilu b točujemo napake v oblikoslovju in skladnji enako kot grške oblikoslovne napake (po 1 točko).

Pri merilu c se dodatno dodeli od 0 do 5 točk (pozitivna metoda). S točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda:

- vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost;
- stavčno zgradbo;
- ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča;
- naravnost izražanja.

Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po teh merilih:

53–60 točk	prevod je sklenjen, vse zveze so prevedene ustrezno. Besedišče je prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbran pomensko in slogovno najustrenejši pomen. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvorniku in se od njega razlikuje le tam, kjer bi bil prevod sicer slovnično napačen ali slogovno pomanjkljiv;
44–52 točk	prevod je sklenjen, ustrezno so prevedene vse zveze razen največ dveh; tiste, ki niso prevedene ustrezno, ne vplivajo bistveno na razumljivost celote. Besedišče je sicer pravilno, vendar iz slovarja izbrane besede niso slogovno ustrezne. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvorniku, od njega se razlikuje le tako, da ne pači smisla izvornika;
37–43 točk	prevod je sklenjen, ustrezno prevedenih je več od polovice zvez: največ dve zvezi bistveno vplivata na razumljivost celote. Besedišče v največ dveh primerih ni prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbrana napačna ustreznica. Stavčna zgradba se oklepa grškega izvornika na

škodo slovenske slovnice ali sloga. Pojavljajo se napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladenjske zveze v grškem besedilu;

30–36 točk vsaj polovica zvez je prevedenih ustrezno. Tiste, ki niso prevedene ustrezno, bistveno vplivajo na razumljivost celote, vendar se prevod ne oddaljuje od smisla grškega izvornika. V vsaj polovici primerov je iz slovarja izbrana pomensko ustrezna beseda. V največ dveh primerih pa grška beseda ni prevedena. Stavčna zgradba le deloma ustreza izvorniku. Nastajajo slovnične napake zaradi napačne izbire besede in napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladenjske zveze ali slovnične oblike v grškem besedilu.

USTNI IZPIT

Prvo vprašanje vsebuje krajše grško besedilo, ki ga mora kandidat prevesti v slovenščino. Prevod mora tudi utemeljiti tako, da pojasni jezikovne in vsebinske rešitve, ki jih je uporabil. Besedilo nima dodanega komentarja.

V odgovoru na drugo vprašanje mora kandidat pokazati, da teoretično obvlada slovnično snov, zajeto z nalogo.

V odgovoru na tretje vprašanje mora kandidat pokazati, da obvlada glavne kulturne in civilizacijske značilnosti grške antike ter ima temeljno znanje o grški književnosti. Izpraševalec lahko vprašanje o grški civilizaciji, kulturi in literaturi postavi odprto, lahko pa ga dopolni z vprašanji oziroma konkretizira glede na snov, ki so jo kandidati v zvezi s posamezno nalogo obdelali pri pouku.

Pri ocenjevanju se po smislu upoštevajo merila iz navodil za ocenjevanje izpitnih pol 1 in 2 pisnega izpita splošne mature iz grščine.

Naloge so pri osnovni in višji ravni enake, vendar pa je na višji ravni obseg izvornih in prevodnih besedil, ki jih DPK SM razpiše za obravnavo v okviru priprav na maturo iz grščine, večji. Poznavanje teh vsebin se preverja v okviru tretjega vprašanja pri ustnem izpitu.

3.3.3 Končna ocena

Končna ocena izpita splošne mature je seštevek odstotnih točk vseh treh delov izpita (izpitnih pol 1 in 2 ter ustnega izpita). Državna komisija za splošno maturo na predlog Državne predmetne komisije za grščino za splošno maturo določi merila za pretvorbo odstotnih točk v ocene (1–5), na višji ravni pa tudi merila za pretvorbo odstotnih točk v točkovne ocene (1–8). Način pretvorbe odstotnih točk v ocene je enak za spomladanski in jesenski izpitni rok splošne mature.

4 IZPITNI CILJI IN VSEBINE

4.1 Izpitni cilji

OSNOVNA RAVEN

1. Kandidat naj bi pri splošni maturi na osnovni ravni dokazal, da obvlada jezikovne zakonitosti grškega jezika na glasoslovni, oblikoslovni, skladenjski in besedni ravni tako, da je sposoben:
  - brati grška besedila po pravilih klasične izgovarjave,
  - razumeti izvirno pisno besedilo, ga razčleniti in posloveniti,
  - prevajati krajše slovenske stavke v grščino.
2. Kandidat naj bi pokazal temeljno znanje o zgodovini književnosti, in sicer o posameznih obdobjih, pa tudi o posameznih zvrsteh, avtorjih in njihovih delih.
3. Kandidat naj bi pokazal tudi poznavanje civilizacijskih značilnosti grške antike, političnih in kulturnih, še zlasti pa tistih, ki so jih od Grkov neposredno sprejeli Rimljani in ki jih je kot dediščino preteklosti sprejel sodobni svet.

VIŠJA RAVEN

Na višji ravni naj bi kandidat poleg tistega, kar se zahteva za osnovno raven, izkazal še poglobljeno znanje o starogrškem jezikovnem sistemu in o zgodovini književnosti ter podrobnejše poznavanje civilizacijskih značilnosti grške antike. Dokazal naj bi tudi, da je zmožen na naloge, zastavljene s tega področja, odgovarjati ustvarjalno in izvirno.

4.2 Izpitne vsebine

4.2.1 Spoznavanje jezika

GLASOSLOVJE

Pisava

nastanek in razvoj
velike in male črke

Glasovna sestava grščine

samoglasniki
soglasniki
dolžina zloga

Izgovarjava samoglasnikov

Naglas

naglasna pravila
naglasno mesto
naslonke

Glasovne zakonitosti

samoglasniško krčenje
kraza
medsamoglasniški σ
zakon o krajšanju dolgih samoglasnikov
zakon o disimilaciji aspirat

OBLIKOSLOVJE

Pregled oblikoslovnih kategorij in besednih vrst

oblikoslovne kategorije imenskega dela

Samostalnik

člen
o-sklanjatev
a-sklanjatev
3. sklanjatev
osnove na soglasnik
osnove na samoglasnik

Pridevnik

tip σοφός
tip σώφρων
tip σαφής
tip ἡδύς
posebnosti pridevnikov
stopnjevanje

Prislov

tvorba
stopnjevanje

Števnik

zapisovanje
glavni števniki
vrstilni števniki

Zaimek

osebni zaimki
zaimek αὐτός
povratni osebni zaimki
svojilni zaimki
zaimki ἄλλος, ἕτερος, ἀλλήλων

kazalni zaimki: ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος, ὁ μὲν - ὁ δέ, τοῖος, τοιοῦτος, τόσος, τοσοῦτος

vprašalni in nedoločni zaimki ter prislovi

oziralni zaimki

zaimenski pridevniki in prislovi (pronominalni adjektivi in adverbi)

Glagol

tvorba oblike

osebne in neosebne glagolske oblike

končnice

delitev tematnih glagolov po glagolski osnovi

naglas pri osebnih glagolskih oblikah

sestavljene in nesestavljene glagoli

avgment (primnožek)

reduplikacija (podvojba)

prezent

razlike med tematnimi in atematnimi glagoli

imperfekt

futur

aorist

šibki (sigmatni) aorist

kreпки tematni aorist

kreпки atematni aorist

pasivni aorist in futur

perfekt

pomen

tvorba

pluskvamperfekt

futur II

nakloni:

konjunktiv

optativ

SKLADNJA

► Raba besednih vrst

Člen

Skloni

imenovalnik (nominativ)
rodilnik (genetiv)
dajalnik (dativ)
tožilnik (akuzativ)
zvalnik (vokativ)

Pridevnik

Samostalniški prilastek

Zaimki

osebni zaimki
povratni osebni zaimki
svojilna raba osebnih in povratnih osebnih zaimkov
zaimek αὐτός
kazalni zaimki
vprašalni zaimki
nedoločni zaimki
prislov

Glagolski časi

prezent
imperfekt
aorist
perfekt, pluskvamperfekt, futur II

Glagolski nakloni

indikativ
imperativ
konjunktiv
optativ

Glagolski načini

Neosebne glagolske oblike

infinitiv
kot glagolsko dopolnilo
kot pridevniško dopolnilo
akuzativ z infinitivom
nominativ z infinitivom

substantivirani infinitiv

absolutni infinitiv

finalni infinitiv

particip

kot glagolsko dopolnilo (predikativni particip)

akuzativ s participom

participium coniunctum

absolutni genetiv

absolutni particip

Nikalnice

Predlogi

Členice

pritrtilnice in nikalnice

stavčne členice

raba členic ob zaimenskih oblikah

► Stavčna skladnja

Samostalniške besedne zveze

pridevniški prilastek

samostalniški prilastek

besedni red

Prosti stavek

ujemanje osebka in povedka

povedkovo določilo

povedni stavki

velelni stavki

želelni stavki

vprašalni stavki

Zloženi stavek

predmetni odvisniki (s ὅτι in ὡς)

odvisnovprašalni stavki

namerni (finalni) odvisniki

odvisniki za verba curandi

odvisniki za verba timendi

posledični (konsekutivni) odvisniki

pogojni (kondicionalni) odvisniki

časovni (temporalni) odvisniki

oziralni (relativni) odvisniki

► Besedotvorje

Tvorba pridevnikov

ᾶ- privativum

Tvorba samostalnikov

pripona - της

pripona - τήριον

samostalniške zloženke

► Meroslovje (metrika)

Osnove

Metrični obrazci

jambski trimeter

heksameter

elegični distih

4.2.2 Grška književnost – pregledno poznavanje avtorjev, del in zvrsti

► Proza

Predsokratski filozofi

Ezop, Basni

Platon, Apologija, Fajdros, Država

Herodot, Zgodbe

Tukidid, Zgodovina peloponeške vojne

Ksenofont, Anabaza, Spomini na Sokrata, Grška zgodovina

Atiški govorniki

Lizija

Demosten

Aristotel, Poetika

Teofrast, Značaji

Plutarh, Življenjepisi

Nova Zaveza

Longos, Dafnis in Hloa

► Pesništvo

Homer, Iliada in Odiseja

Heziod, Dela in dnevi, Teogonija

Grška lirika

Alkman

Anakreon

Anthologia Palatina

Arhiloh
Mimnermos
Sapfo
Solon
Teognis

► **Dramatika**

Atiška tragedija in komedija

Ajshil
Sofokles
Evripid
Aristofan
Menander

4.2.3 Spoznavanje kulture in civilizacije

Pregled grške zgodovine

Nastanek in razvoj grške pisave

Grška narečja

- nastanek
- pregled
- zgodovinska usoda

Pregled zgodovine grške književnosti

Grška mitologija

Polis

Atenska demokracija

Gospodarstvo in družba v klasični dobi

Zemljepis in predstava o svetu pri antičnih Grkih

Grško gledališče

- nastanek
- razvoj
- pomen
- vrste dramskega pesništva

Vzgoja in izobraževanje v antični Grčiji

Igra in šport pri starih Grkih

Grško svetišče

Kršćanstvo v grški antiki

Odnos med grško in rimsko kulturo

Razvoj in pomen klasične filologije

Vpliv antike na slovensko kulturo

Grške besede v mednarodni rabi

4.4 Izbor književnih besedil

DPK SM za grščino razpiše za obravnavo v okviru priprave na maturo iz grščine izbor starogrških besedil v izvorniku in prevodu za ustno in pisno preverjanje znanja iz jezika, književnosti in kulture. Izbor teh besedil se objavi pred začetkom šolskega leta, in sicer v skladu s *Koledarjem splošne mature*, na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

Pisni izpit

Pisno preverjanje poznavanja izbora književnih besedil je del izpitne pole 1.

Ustni izpit

Ustno preverjanja poznavanja izbora književnih besedil se preverja v okviru tretjega vprašanja pri ustnem izpitu.

5 PRIMERI NALOG ZA PISNI IZPIT

5.1 Jezik, kultura in književnost

Predstavljeni so samo nekateri tipi nalog zaprtega, polodprtega in odprtega tipa, na Izpitni poli 1 pa se lahko poleg navedenih uporabljajo tudi drugi.

Izhodiščno besedilo

V spodnjem dialogu se Sokrat pogovarja z Ionom o rapsodih in njihovih tekmovanjih. Preberite odlomek in rešite naloge v nadaljevanju!

Sokrat: Τὸν Ἴωνα χαίρειν. πόθεν τὰ νῦν ἡμῖν ἐπιδεδήμηκας; ἢ οἴκοθεν ἐξ Ἐφέσου;

Ion: Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἐξ Ἐπιδαύρου ἐκ τῶν Ἀσκληπιείων.

Sokrat: Μῶν καὶ ῥαψωδῶν ἀγῶνα τιθέασιν τῷ θεῷ οἱ Ἐπιδαύριοι;

Ion: Πάνυ γε, καὶ τῆς ἄλλης γε μουσικῆς.

Sokrat: Τί οὖν; ἠγωνίζου τι ἡμῖν; καὶ πῶς τι ἠγωνίσω;

Ion: Τὰ πρῶτα τῶν ἄθλων ἠνεγκάμεθα, ὦ Σώκρατες.

Sokrat: Εὖ λέγεις· ἄγε δὴ ὅπως καὶ τὰ Παναθήναια νικήσομεν.

Ion: Ἄλλ' ἔσται ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλη.

Sokrat: Καὶ μὴν πολλάκις γε ἐζήλωσα ὑμᾶς τοὺς ῥαψωδοὺς, ὦ Ἴων, τῆς τέχνης·

Komentar:

ἐπιδεδήμηκας: perfekt gl. ἐπιδημῶ: prevedi, kot da bi šlo za aorist ἐπεδήμησας

τιθέασιν: 3. os. mn. ind. prez. A gl. τίθημι

νικήσομεν = νικήσωμεν

► JEZIK

5.1.1 Naloge zaprtega tipa

1. Določite besedne vrste:

1. ἐξ	a) določni člen
2. τῶν	b) samostalnik
3. δὴ	c) členica
4. ἡμῖν	č) prislov
5. τέχνης	d) predlog
6. εὖ	e) zaimek

(6 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

1: d; 2: a; 3: c; 4: e; 5: b; 6: č

Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; skupaj lahko kandidat dobi 6 točk.

2. Navedite slovarsko obliko besed iz izhodiščnega besedila:

ῥαψωδῶν
μουσικῆς
ἀγῶνα
λέγεις
ἠνεγκάμεθα
χαίρειν

(6 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

ὁ ῥαψωδός, ἡ μουσική, ὁ ἀγών, λέγω, φέρω, χαίρω

Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; skupaj lahko kandidat dobi 6 točk.

3. Postavite v zahtevane oblike:

ἐπιδημῶ (3. os. sg. ind. aor. akt.)
ἀγωνίζομαι (2. os. pl. ind. prez. M/P.)
νικάω (3. os. pl. prez. akt.)
Σωκράτης (gen. sg.)
τίς (dat. sg.)
οὔτος (dat. pl. f.)

(12 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

ἐπεδέμησε
ἀγωνίζεσθε
νικῶσι(v)
Σωκράτους
τίνι
ταύταις

Za vsako napačno rešitev se odbijeta 2 točki; skupaj lahko kandidat dobi 12 točk.

4. Navedite grške besede, iz katerih izhajajo naslednje slovenske izposojenke:

proton
agonija
atletika
rapsodija
tehnika
muzikalen

(6 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

πρώτος (ali πρώτον), ὁ ἀγών, τὸ ἄθλον, ὁ ῥαψωδός (ali ἡ ᾠδή), ἡ τέχνη, ἡ μουσική
Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; skupaj lahko kandidat dobi 6 točk.

5.1.2 Naloge polodprtega tipa

5. Določite podčrtani konstrukciji iz izhodiščnega besedila in ju prevedite v slovenščino

ἄγε δὴ ὄπως καὶ τὰ Παναθήναια νικήσωμεν

Konstrukcija:

Prevod:

Ἄλλ' ἔσται ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλη

Konstrukcija:

Prevod:

(8 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

(finalni/namerni stavek)
(da bomo zmagali še na Panatenajskih igrah)
(eventualni pogojni stavek)
(če bog (tako) hoče)

Za vsako napačno določitev konstrukcije se odbije 1 točka; za napake pri prevodu se lahko odbijejo do 3 točke; skupaj lahko kandidat dobi 8 točk.

6. Pretvorite:

stavke iz množine v ednino

Τὰ πρῶτα τῶν ἄθλων ἠνεγκάμεθα

odvisni stavek v participialno konstrukcijo

Ἄλλ' ἔσται ταῦτα, ἐὰν θεὸς ἐθέλη

v konstrukcijo Acl:

Ὁ Σωκράτης νομίζει: »Ὁ ῥαψωδὸς ἔρχεται ἐξ Ἐφέσου.«

(12 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

Τὸ πρῶτον τοῦ ἄθλου ἠνεγκάμην.

Ἄλλ' ἔσται ταῦτα θεοῦ ἐθέλοντος.

Ὁ Σωκράτης νομίζει τὸν ῥαψωδὸν ἔρχεσθαι ἐξ Ἐφέσου.

Za skladenjske napake (izbira napačne konstrukcije) se odbijejo 3 točke; za točkovanje oblikoslovnih in pravopisnih napak glejte splošna navodila v poglavju 3.3.2; če je napak v enem stavku več, se za ustrezni stavek odbije največ 4 točke; skupaj lahko kandidat dobi 12 točk.

► KULTURA IN KNJIŽEVNOST

5.1.3 Naloge zaprtega tipa

Obkrožite pravilni odgovor:

1. Asklepij je bil:

- A) grški junak pred Trojo
- B) bog vojne
- C) bog zdravilstva
- D) grški filozof

2. V Efezu se je rodil:

- A) Heraklit
- B) Herakles
- C) Herodot
- D) Hefajst

3. Sokrat je bil:

- A) jonski naravoslovec
- B) Platonov učitelj
- C) stoiški filozof
- D) Aristotelov učenec

4. V Epidavru se nahaja:

- A) Atenino svetišče
- B) Agamemnonov grob
- C) največje antično gledališče
- D) Klitajmestrina grobnica

5. Heziod je napisal:

- A) Teokracijo
- B) Teologijo
- C) Teleologijo
- D) Teogonijo

(5 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

- 1: C
- 2: A
- 3: B
- 4: C
- 5: D

Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; skupaj lahko kandidat dobi 5 točk.

5.1.4 Naloge polodprtega tipa

Navedite avtorje naslednjih del, ki so nastala v Atenah klasične dobe:

- Oblaki
- Anabaza
- Sokratova Apologija
- Medeja
- Kraj Ojdip

(5 točk)

Rešitve in navodilo za ocenjevanje

- Aristofan
- Ksenofont
- Platon
- Evripid
- Sofokles

Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; skupaj lahko kandidat dobi 5 točk.

5.1.5 Naloge odprtega tipa

1. Opišite Sokratovo življenje in njegov filozofski nauk! Iz katerih antičnih avtorjev črpamo podatke in kako se ta poročila med sabo razlikujejo?

(15 točk)

Rešitev

Od kandidata se pričakuje poznavanje Platonovih in Ksenofontovih poročil o Sokratu, o njegovem življenju in smrti ter filozofskem nauku, pa tudi razlik med Platonovim in Ksenofontovim dojemanjem Sokratovega dela.

2. Kdo so bili antični rapsodi, kaj veste o delih, ki so jih izvajali? Razložite tudi pomen moderne besede rapsodija!

(5 točk)

Rešitev

Od kandidata se pričakuje poznavanje epskega pesništva, njegova izvora in načinov izvajanja ter osnove. V drugem delu se pričakuje poznavanje razlik med modernim pomenom besede rapsodija in njenega antičnega porekla.

Navodila za ocenjevanje so zapisana v poglavju 3.3.2.

5.2 Prevod

5.2.1 Naloga polodprtega tipa (OR)

Prevedite naslednji sestavek v slovenščino:

Αἰγύπτιοι τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν¹ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἔχουσιν ἦθη καὶ νόμους. Ἐν αὐτοῖς αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ'² οἴκους ὄντες ὑφαίνουσι. Τὰ ἄχθη οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλῶν φοροῦσιν, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ³ τῶν ὤμων.

Οἱ ἄλλοι ἀπὸ πυρῶν⁴ καὶ κριθῶν ζῶσι, Αἰγυπτίους δὲ ποιεῖσθαι ἀπὸ τούτων τὴν ζωὴν⁵ ὄνειδος μέγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ ὄλυρῶν ποιοῦνται σιτία. Φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖς ποσὶ⁶, τὸν δὲ πηλὸν ταῖς χερσὶ.

Εἴματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἕκαστος ἔχει δύο⁷, τῶν δὲ γυναικῶν ἓν ἐκάστη. Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοις. Ἕλληνες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Διφασίους δὲ γράμμασι χρῶνται⁸, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἱερά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλεῖται.

Herodot, Zgodovina 2. 35–36

(60 točk)

Rešitev

Egipčani imajo veliko zakonov in navad ravno obratnih od drugih ljudi. Pri njih hodijo na trg ženske in kupčujejo, moški pa sedijo v hiši in tkejo. Tovor nosijo moški na glavi, ženske pa na ramah.

Drugi živijo od pšenice in ječmena, pri Egipčanih pa pomeni preživljati se s tem veliko sramoto, toda pripravljajo si hrano iz konjske klaje. Testo mesijo z nogami, blato pa z rokami.

Oblačili ima vsak moški dve, izmed žensk pa vsaka eno. Grki pišejo (pisavo) in računajo s kamenčki tako, da premikajo roko od leve proti desni, Egipčani pa od desne proti levi. Uporabljajo dvojno pisavo in ena se imenuje sveta, druga pa ljudska.

Navodila za ocenjevanje so zapisana v poglavju 3.3.2.

¹ ἔμπαλιν (+ dat.) "nasprotno od".

² κατ' = κατά.

³ 'na'.

⁴ G. pl. samostalnika ὁ πυρός 'pšenica'.

⁵ ποιεῖσθαι τὴν ζωὴν "preživljati se".

⁶ D. pl. samostalnika ὁ πούς.

⁷ Spada k εἴματα.

⁸ Glagol χρῶμαί τινα 'uporabljam kaj'.

5.2.2 Naloga polodprtega tipa (VR)

Prevedite naslednji sestavek v slovenščino:

Αἰγύπτιοι τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἔχουσιν ἦθη καὶ νόμους. Ἐν αὐτοῖς αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ' οἴκους ὄντες ὑφαίνουσι. Τὰ ἄχθεια οἱ μὲν ἄνδρες ἐπι¹ τῶν κεφαλῶν φοροῦσιν, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τῶν ὤμων.

Οἱ ἄλλοι ἀπὸ πυρῶν καὶ κριθῶν ζῶουσι, Αἰγυπτίους δὲ ποιεῖσθαι ἀπὸ τούτων τὴν ζωὴν ὄνειδος μέγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ ὄλυρῶν ποιοῦνται σιτία. Φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖς ποσὶ, τὸν δὲ πηλὸν ταῖς χερσὶ.

Εἶματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἕκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἓν ἐκάστη. Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοις Ἕλληνες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Διασίοις δὲ γράμμασι χρῶνται², καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἱερά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλεῖται.

Herodot, Zgodovina 2. 35–36

(60 točk)

Rešitev

Egipčani imajo veliko zakonov in navad ravno obratnih od drugih ljudi. Pri njih hodijo na trg ženske in kupčujejo, moški pa sedijo v hiši in tkejo. Tovor nosijo moški na glavi, ženske pa na ramah.

Drugi živijo od pšenice in ječmena, pri Egipčanih pa pomeni preživljati se s tem veliko sramoto, toda pripravljajo si hrano iz konjske klaje. Testo mesijo z nogami, blato pa z rokami.

Oblačili ima vsak moški dve, izmed žensk pa vsaka eno. Grki pišejo (pisavo) in računajo s kamenčki tako, da premikajo roko od leve proti desni, Egipčani pa od desne proti levi. Uporabljajo dvojno pisavo in ena se imenuje sveta, druga pa ljudska.

Navodila za ocenjevanje so zapisana v poglavju 3.3.2.

¹ 'na'.

² Glagol χράομαί τινι 'uporabljam kaj'.

6 USTNI IZPIT

Kandidat opravlja ustni izpit pred šolsko izpitno komisijo, ki skrbi za pravilno izvedbo izpita, oceni uspeh kandidata v točkah in poskrbi za pravilen izračun točk.

Kandidat odgovarja na tri vprašanja z listka za ustni izpit, ki jih sestavi Državna predmetna komisija za grščino za splošno maturo. Teme na listku se ne ponavljajo. Izpraševalec lahko kandidatu postavlja dodatna vprašanja, s katerimi se razčlenjujejo vprašanja z izpitnega listka.

Kandidat ima pravico do 15-minutne priprave na ustni izpit in pravico enkrat zamenjati izpitni listek. Ustni izpit traja največ 20 minut.

Ustni izpit iz grškega jezika obsega tri enote: praktično slovnično, teoretično slovnično in kulturno-literarno. S tipi vprašanj je kandidat seznanjen vnaprej, tako da se lahko nanje temeljito pripravi.

6.1 Primeri vprašanj

V katalogu so objavljeni zgolj primeri vprašanj. Državna predmetna komisija za grščino za splošno maturo vsako leto določi kombinacijo vprašanj za posamezni listek. Vprašanja se lahko kadarkoli spremenijo.

6.1.1 Osnovna raven

1. Berite in prevedite: Πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος.
2. Sklanjajte samostalnik χρήμα!
3. Kaj veste o sofistih?

6.1.2 Višja raven

1. Berite in prevedite: Πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος.
2. Pojasnite rabo genetiva v tem stavku in rabo pridevnika πᾶς!
3. Pojasnite filozofsko ozadje tega izreka in avtorja postavite v kulturnozgodovinski kontekst!

Navodila za ocenjevanje so zapisana v poglavju 3.3.2.

7 KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI

Z *Zakonom o maturi* in na njegovi podlagi sprejetimi podzakonskimi akti je določeno, da kandidati opravljajo maturo pod enakimi pogoji. Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili usmerjeni v izobraževalne programe z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih pa tudi drugim kandidatom (poškodba, bolezen), se lahko glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje prilagodi način opravljanja mature in način ocenjevanja znanja.³

Možne so te prilagoditve:

1. opravljanje mature v dveh delih, v dveh zaporednih izpitnih rokih;
2. podaljšanje časa opravljanja (tudi odmorov; mogočih je več krajših odmorov) in prekinitev izpita splošne mature po potrebi;
3. prilagojena oblika izpitnega gradiva (npr. brajeva pisava, povečava, zapis besedila na zgoščenki, zvočni zapis besedila na zgoščenki ipd.);
4. poseben prostor;
5. prilagojena delovna površina (dodatna osvetlitev, možnost dviga mize ipd.);
6. uporaba posebnih pripomočkov (računalnika, brajevega pisalnega stroja, ustreznih pisal, folij za pozitivno risanje ipd.);
7. izpit s pomočnikom (npr. pomočnikom bralcem, pisarjem, tolmačem v slovenski znakovni jezik, pomočnikom za slepe in slabovidne);
8. uporaba računalnika za branje in/ali pisanje;
9. prirejen ustni izpit in izpit slušnega razumevanja (oprostitvev, branje z ustnic, prevajanje v slovenski znakovni jezik);
10. prilagojeno ocenjevanje (npr. napake, ki so posledica kandidatove motnje, se ne upoštevajo; pri ocenjevanju zunanji ocenjevalci sodelujejo s strokovnjaki za komunikacijo s kandidati s posebnimi potrebami).

---

³ Besedilo velja za vse predmete splošne mature in se smiselno uporablja pri posameznem izpitu splošne mature.

8 LITERATURA

Učbeniki in učna sredstva, ki jih je potrdil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, so zbrani v Katalogu učbenikov za srednjo šolo in objavljeni na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo www.zrss.si.